

Gebruik van hokverrijking

Tekenen van gebruik hokverrijking: een positieve welzijnsindicator

- Het verstrekken van voldoende en geschikte materialen voor varkens om te wroeten, snuffelen, op te bijten en te kauwen is noodzakelijk.
- Spelen met en onderzoeken van geschikt verrijkmateriaal met de bek en snuit is een positief signaal dat het varken natuurlijk gedrag kan uitoefenen
- Omgekeerd, een gebrek aan geschikt verrijkmateriaal leidt tot omgericht gedrag en het manipuleren van andere objecten, zoals hokgenoten.

Risico's voor staartbijten

Het verstrekken van onvoldoende of ongeschikt verrijkmateriaal verhoogt het risico op staart- en oorbijten. Het gebruik van verrijkmateriaal is daarom een indicator om het risico op staartbijten te inventariseren.

RISICOANALYSE

- ✓ Omgevingsverrijking

Geschiktheid van materialen, zie ook [indicator factsheet](#)

Kernkwaliteiten	Veilig, eetbaar, te kauwen/bijten, te onderzoeken en te manipuleren
Doelmatige verstrekking	Langere tijd interessant, toegankelijk, in een voldoende hoeveelheid en schoon

Wettelijke vereisten

Richtlijn van de Raad **2008/120/EC**:

"(...) moeten de varkens permanent kunnen beschikken over voldoende materiaal om te onderzoeken en mee te spelen, (...), voor zover de gezondheid van de dieren daardoor niet in gevaar komt.." {Bijlage I, Hoofdstuk I, punt 4}

"Bij tekenen van ernstige gevechten moeten de oorzaken hiervan onmiddellijk worden onderzocht en moeten passende maatregelen worden genomen, zoals het eventueel verstrekken van stro aan de dieren of van ander materiaal om te onderzoeken (...)." {Bijlage I, Hoofdstuk II, punt D3}

Opmerking: De genoemde vereisten zijn niet allesomvattend, er zijn mogelijk striktere nationale vereisten.

Inspectie methode (aanbevolen)

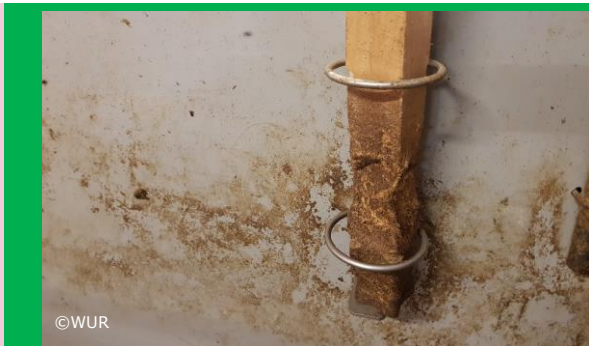
- Tijdens de dagelijkse inspectie noteert de veehouder het gebruik van verrijkmateriaal in elk hok, en vult indien nodig het materiaal aan. Dit hoort bij de risicoanalyse voor staartbijten.
- De officiële inspecteur bekijkt de notities van de veehouder in het licht van de acties ondernomen door de veehouder op het bedrijf.
- Daarnaast controleert de inspecteur ook zelf de status en het verrijkmateriaal op tekenen van gebruik in verschillende leeftijdsgroepen en in verschillende hokken, door het gehele bedrijf.
- De inspecteur rapporteert de bevindingen aan de veehouder. Als de bedrijfssituatie achter blijft bij de wettelijke vereisten, moeten corrigerende maatregelen genomen worden.

De beoordeling van het gebruik van verrijkmateriaal door varkens omvat:

- Tekenen van gebruik: bijtplekken in hout, natte plekken van speeksel in plaats van droog en stoffig, tekenen van gebruik van de interactie van het varken met het materiaal (bijv. polijsten van metaal).
- Frequentie van vernieuwen: aanwezigheid van materiaal in de hokken in verschillende staten van gebruik, aanwezigheid en de hoeveelheid opgeslagen materiaal voor vervanging/ vernieuwing.
- Hygiëne: objecten bevuild met feces of vuil verminderd de interesse van de varkens. Daarnaast zijn vuile objecten een gezondheidsrisico.

Tekenen van gebruik

Er is duidelijk gekauwd op dit hout, met natte onderdelen vanwege recent gebruik. De varkens kunnen het blok omhoog duwen en wat verplaatsen. *Opmerking: Hoe dichterbij de vloer, hoe beter: varkens houden hun kop graag laag (net als bij wroeten).*

Dit blok hout heeft geen zichtbare tekenen van gebruik. Als het blok nieuw is, zouden de varkens het erg interessant moeten vinden. Als het blok te hoog hangt en wegdraait bij interactie, is het niet geschikt als hokverrijking.

Frequentie van vervanging/ vernieuwing

Deze mand met stro is goed gevuld en de openingen zijn groot genoeg om stro uit te halen.

Deze mand met luzerne is nagenoeg leeg en er vallen alleen kleine hoeveelheden materiaal op de grond. Het moet aangevuld worden om zo de varkens te stimuleren tot onderzoeken en vreten.

Hygiëne

Een nieuwe en schone jute zak zit vastgemaakt aan de wand. De varkens zijn geïnteresseerd: ze beginnen met kauwen (natte vlekken) en vernielen.

Deze jute zak is besmeurd met mest en de varkens hebben geen interesse meer. Er zijn geen tekenen van recent gebruik.

Gebaseerd op: [Commission Recommendation \(EU\) 2016/336](#) en [Staff Working Document](#) van de Commissie,

Co-funded by
the European Union

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

AARHUS
UNIVERSITY

FRIEDRICH-LOEFFLER-INSTITUT

Bundesforschungsanstalt für Tiergesundheit
Federal Research Institute for Animal Health

EU Reference Centre
for Animal Welfare *Pigs*

Als u vragen of opmerkingen heeft
over deze factsheet kunt u contact
opnemen met EURCAW-Pigs via
info.pigs@eurcaw.eu